U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Elišky Cihlářové v právní věci stěžovatele **Ing. B. R.**, a dalšího účastníka **České správy sociálního zabezpečení**, Křížová 25, 225 08 Praha 5, o kasačních stížnostech (původně dovoláních) proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 2. 2001, č. j. 2 Cao 36/2001 – 15 a ze dne 29. 1. 2002, č. j. 2 Cao 282/2001 – 37,

t a k t o :

I. Kasační stížnosti se o d m í t a j í .

II. Žádný z účastníků n e m á p r á v o na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením Krajského sudu v Ostravě ze dne 3. 1. 2001, č. j. 17 Ca 239/2000 – 10 bylo k návrhu B. R. o přezkoumání a zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 4. 12. 1986, ze dne 1. 10. 1990 a ze dne 30. 6. 1992, všechna vedena pod č.xx, řízení zastaveno s odůvodněním, že u všech tří uvedených rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení proběhlo přezkumné řízení soudní, jde tedy o tutéž věc v rozsahu závaznosti výroků rozhodnutí soudu a proto nelze uvedená rozhodnutí znovu přezkoumávat. Jde o překážku věci již rozsouzené, tedy o nedostatek podmínky soudního řízení podle § 103 a § 104 o. s. ř., který nelze odstranit, soud proto řízení zastavil.

K odvolání B. R. proti tomuto usnesení rozhodl Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 28. 2. 2001, č. j. 2 Cao 36/2001 – 15 tak, že usnesení soudu prvního stupně potvrdil, když v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlil, proč nelze zrušit předchozí pravomocná rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení.

Proti posléze uvedenému rozhodnutí podal B. R. dovolání, v němž znovu zopakoval, že pokud mu částečný invalidní důchod byl přiznán na základě posudkového omylu, pak nadále uplatňuje právo na zrušení tohoto chybného rozhodnutí.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 6. 2001 byl B. R. vyzván k odstranění vad dovolání doručením dovolání sepsaného advokátem.

Na tuto výzvu soudu B. R. reagoval podáním žádosti o ustanovení advokáta ex offo. Tato žádost byla zamítnuta usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 8. 2001 s odůvodněním, že zjištěné poměry účastníka neodůvodňují ustanovit mu podle § 30 o. s. ř. bezplatného zástupce z řad advokátů.

K odvolání B.R. proti tomuto usnesení bylo napadené usnesení potvrzeno usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29. 1. 2002, č. j. 2 Cao 282/2001 – 37, když odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že u navrhovatele nejsou splněny předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (§ 138 odst. 1 . s. ř.), což je podmínku pro ustanovení zástupce účastníkovi řízení soudem.

Proti tomuto usnesení podal B. R. dovolání, v němž poukázal na to, že rozhodnutí soudů obou stupňů spočívá v nesprávném právním posouzení věci, protože v ekonomických kalkulacích není zahrnuta zejména právní složitost a náročnost sporu se státním orgánem.

Nato Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 15. 4. 2002 vyzval B. R.k odstranění vady dovolání doručením dovolání sepsaného advokátem, a to ve lhůtě třiceti dnů.

Po obdržení tohoto usnesení B. R. opětovně požádal o ustanovení advokáta ex offo pro sepsání dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci.

Poté byla věc předložena Nejvyššímu soudu, který přípisem ze dne 5. 8. 2002 spis vrátil krajskému soudu s tím, že dosud nebyly provedeny všechny úkony náležející soudu prvního stupně a mj. uvedl, že je třeba znovu rozhodnout o navrhovatelově nové žádosti o ustanovení zástupce.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 11. 2002 byla žádost navrhovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů opětovně zamítnuta; proti tomuto usnesení si navrhovatel odvolání nepodal.

Dne 23. 12. 2002 byl spis předložen Nejvyššímu soudu k rozhodnutí o dovoláních.

Nejvyšší soud o dovoláních B. R. (dále též „stěžovatel“) nerozhodl do dne účinnosti zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále též „s. ř. s.“), tj. do 1. 1. 2003, věc proto ve smyslu § 132 s. ř. s. převzal k dokončení Nejvyšší správní soud (věc byla tomuto soudu předána dne 6. 2. 2003).

Podle § 129 odst. 4 s. ř. s . bylo-li přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 150/2002 Sb. proti rozhodnutí vrchního soudu o odvolání proti rozhodnutí krajského soudu o opravném prostředku podáno dovolání, a nebylo o něm rozhodnuto do dne účinnosti uvedeného zákona, dokončí řízení Nejvyšší správní soud v řízení podle ustanovení části třetí hlavy třetí dílu prvního s. ř. s. (o dovoláních se tedy rozhodne jako o kasačních stížnostech). Účinky procesních úkonů v těchto řízení učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení s. ř. s.

Nejvyšší správní soud se nejdříve musel zabývat otázku, zda kasační stížnosti stěžovatele, jež byly původně dovoláními, mohly být úspěšně podle příslušných ustanovení občanského soudního řádu o dovolání. Pokud jde o dovolání stěžovatele proti usnesení krajského soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů, uvážil Nejvyšší správní soud následující:

Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 o. s. ř.). Stěžovatel (tehdy dovolatel) sice nebyl zastoupen advokátem a sám rovněž nemá právnické vzdělání, povaha rozhodnutí, proti němuž dovolání směruje, však vylučuje, aby v posuzované věci bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí, jímž se dovolací řízení končí. Za situace, kdy předmětem dovolacího přezkumu je rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti účastníka o ustanovení zástupce z řad advokátů (§ 30 o. s. ř.), by trvání na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním žádosti sledoval a k popření vlastního smyslu dovolacího řízení, v němž má být závěr o tom, že účastník, právo na ustanovení zástupce nemá, zkoumán.

Dle § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Přípustnost dovolání proti usnesení upravuje ustanovení § 237, § 238a odst. 2 o. s. ř. O žádný z případů v těchto ustanoveních vyjmenovaných však ve věci nejde. Použitelnost ustanovení § 238a odst. 2 o. s. ř. nepřichází v úvahu proto, že usnesení odvolacího soudu není usnesením měnícím, nýbrž potvrzujícím a napadené rozhodnutí nelze podřadit ani odstavci 1 písmenům a/ až g/ citovaného ustanovení. Podmínky stanovené v § 237, 239 odst. 1 až 3 o. s. ř. pak daná věc rovněž nesplňuje.

Dovolání tedy směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není dovolání přípustné, přicházelo proto v úvahu odmítnutí dovolání podle § 243 odst. 5, věty první, a § 218a, resp. § 218 b/ a c/ o. s. ř. Pokud tedy dovolání nemohlo být úspěšné, nemůže být toto dovolání, nyní posuzované jako kasační stížnost podle zákona č. 150/2002 Sb., úspěšné i v takovém případě, kdyby uvedený zákon kasační stížnost připouštěl. Zákon č. 150/2002 Sb. ve svém ustanovení § 103 odst. 1 uvádí, z jakých důvodů lze kasační stížnost podat. Důvod uváděný stěžovatelem nelze pod žádný z těchto důvodů podřadit, takže kasační stížnost je v tomto případě nepřípustná a bylo ji nutno odmítnout (§ 46 odst. 1, písm. c/ s. ř. s.).

Při posuzování dovolání stěžovatele proti usnesení vrchního soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení, nutno vyjít z toho, že toto dovolání nevyhovuje podmínce ustanovení § 241 o. s. ř., neboť stěžovatel, ačkoliv musel být povinně zastoupen, nebyl při podání dovolání zastoupen advokátem, a dovolání nebylo sepsáno advokátem. Tento nedostatek nebyl odstraněn ani poté, kdy krajský soud nevyhověl ani druhé žádosti stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů (proti tomuto usnesení již stěžovatel odvolání nepodal). Dovolací řízení by proto skončilo zastavením dovolacího řízení podle § 243c odst. 1 a § 104 odst. 2 s. ř. s., resp. podle § 243b odst. 5, věty druhé, o. s. ř.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel rovněž zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), a protože tento nedostatek nebyl přes výzvu soudu odstraněn, musel Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele směřující proti usnesení vrchního soudu o potvrzení usnesení krajského soudu o zastavení řízení odmítnout podle § 46 odst. 1, písm. a/ s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení má odůvodnění v ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. (§ 120 s. ř. s.), podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. 6. 2003

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu